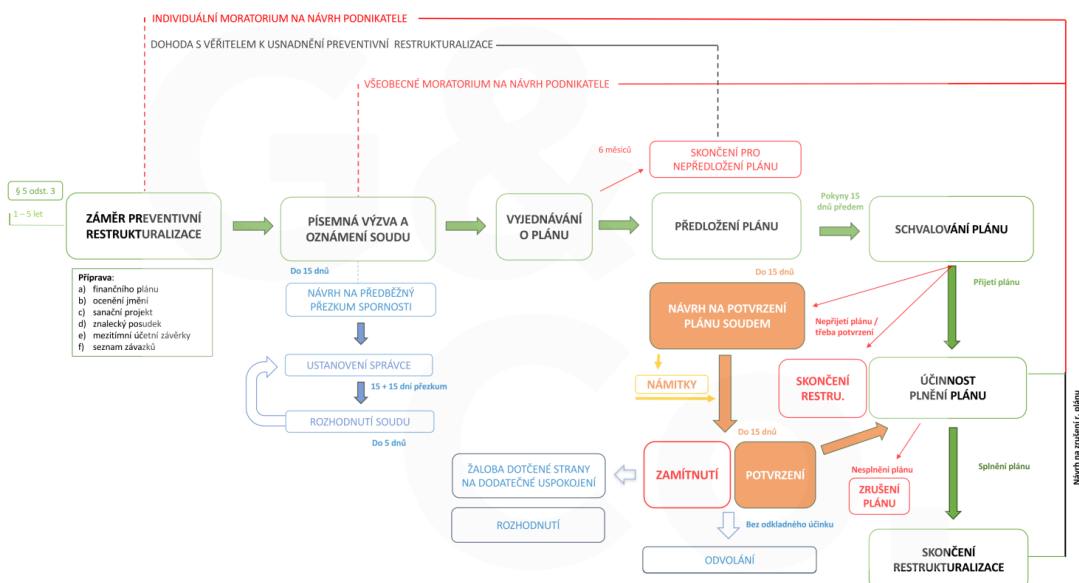

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pár praktických úvah, aneb jak zmírnit neblahé důsledky preventivní restrukturalizace pro zainteresované klienty?

Ke žhavým tématům uplynulého roku se neoddiskutovatelně zařadil právní rámec preventivní restrukturalizace, jenž nově nabídl podnikatelům s finančními potížemi příhodnou cestu mezi hrozcí insolvencí a vyjednáváním s věřiteli mimo jakýkoli formální rámec. Byť názorů na právní úpravu preventivní restrukturalizace ze strany odborné veřejnosti bylo publikováno vícero, není nám známo mnoho vyjádření ke konkrétním důsledkům úpravy na podnikání dotčených stran a investorů, ani k možnostem jejich zhojení – právě to je našim cílem.

Pojďme se však na chvíli zastavit a připomenout si, co preventivní restrukturalizace podle zákona č. 284/2023 Sb., o preventivní restrukturalizaci („zákon“) obnáší. Celý proces shrnout tak, že podnikatel - obchodní korporace ve finančních potížích (§ 4) osloví vybrané věřitele, tzv. „dotčené strany“ s návrhem na jednání. Součástí formální výzvy (§ 6) bude základní dokumentace, která osloveným partnerům odkryje stávající ekonomickou a právní situaci podnikatele a promítne jim (v ideálním případě) životaschopný plán. V návaznosti na jednání o předložené dokumentaci dotčené strany o plánu hlasují a bude-li dosažena potřebná většina (§ 29 a násl.) či následně potvrzení soudem (§ 98), restrukturalizační plán bude pro dotčené strany závazný. Celé to vypadá zhruba takto:

A teď to zásadní - podnikatel může až 30 dnů před formálním oslovením věřitelů požádat soud o uvalení moratoria vůči až třem vybraným věřitelům, resp. smluvním partnerům (§ 86). Zpravidla půjde prioritně o dodavatele energií či materiálů, bez jejichž součinnosti se podnikání a restrukturalizační opatření neobejdou. Současně s oslovením dotčených stran pak lze moratorium omezit dokonce všechny své věřitele, nehledě na jejich účast na procesu restrukturalizace.

Byť zákon obsahuje řadu ochranných nástrojů limitující podnikatele, nemusí být tato ochrana v praxi dostatečná. Legitimní otázkou tedy zůstává, zda lze pozici klientů v restrukturalizaci zlepšit, co jim doporučit a zda lze důsledky zákona zmírnit. Stranou nyní ponechme postavení klientů při jednání o plánu. Je patrné, že stěžejním problémem a strašákem dotčených stran bude právě individuální (§ 85) a všeobecné (§ 73) moratorium a důsledky plynoucí pro klienty z § 80, 81 a 82. Mezi ty patří zákaz jednostranného ukončení smlouvy, zákaz odepření plnění podnikateli, zákaz uspokojení dotčených klientů ze zajištění jakož sankce zdánlivosti ke smluvním ujednáním, jež umožňují změnu smlouvy v neprospěch podnikatele pro zahájení preventivní restrukturalizace. Co s tím?

Zdánlivě snadné řešení u dodavatelských a obdobných smluv

Lze odhadovat, a praxe to stihla potvrdit,[\[1\]](#) že v první linii smluvních partnerů dotčených preventivní restrukturalizací budou primárně vystupovat dodavatelé energií, příp. zboží. Výpadek dodávek by totiž i při zdárném průběhu s jinými partnery hmatatelně zasáhl podnikání snad každého podnikatele.

Dodavatelé energií při prodlení dlužníka standardně přistoupí k přerušení dodávek energií a od smlouvy s podnikatelem odstoupí. Zájmy dodavatelů jsou zřejmé – neposkytovat služby zdarma a nezvyšovat nedobytné závazky. Nový institut moratoria jim však v tomto defenzivním jednání může takřka bez námahy ze strany dlužníka účinně zabránit. Jak se s tímto černým scénářem vypořádat?

Zdánlivě snadné řešení lze shledat v informační povinnosti podnikatele. Nikoli zákonné, ale té, kterou může každý subjekt zahrnout do své smluvní dokumentace či všeobecných podmínek. Byť totiž zákon výslovně zakazuje smluvní doložky vypovídající aktivní smlouvy či udělující pokuty pro vstup do preventivní restrukturalizace v neprospěch podnikatele, nečiní tak v případě porušení sekundárních povinností podnikatelů, mezi které informační povinnost patří. Lze si tedy představit, že klienti do své dokumentace zahrnou informační doložku pojednávající například o povinnosti informovat o záměru podat návrh na moratorium, potenciálně utvrzenou smluvní pokutou (např. odpovídající běžné spotřebě za dané fakturační období). Čemu to pomůže?

Klient se bude ve shora nastíněném případě moci ocitnout ve třech vzorových situacích:

- a. Klient obdrží notifikaci o záměru navrhnout moratorium a eviduje pohledávky po splatnosti;
- b. Klient obdrží takovou notifikaci a neeviduje pohledávky po splatnosti; anebo
- c. Klient neobdrží notifikaci o záměru navrhnout moratorium.

V první nastíněné situaci může klient jakožto dodavatel, doposud nevázan omezeními spojenými s moratoriem, dodavatelskou smlouvu elegantně ukončit či s podnikatelem zahájit dvoustranná jednání, pomocí kterých hrozícímu moratoriu předejde, anebo zmírní jeho dopady. Uvažovat lze například o uzavření dohody podle § 7 zákona, která již pro klienta dobrovolná a ovlivnitelná bude.

V situaci druhé může klient jakožto dodavatel na notifikaci reagovat a zmírnit hrozící škody zejména tím, že na základě smluvních ujednání oznámí podnikateli změnu ve způsobu hrazení dodávek na zálohový. Nebude-li záloha včas uhrazena, nebude klient nucen poskytnout plnění a nevznikne mu škoda. Moratorium podnikatele nechrání, nehradí-li dodávky splatné po prohlášení moratoria (§ 80).

Ve třetí situaci se klient dopadům moratoria bohužel nevyhne. Porušení notifikační povinnosti však lze propojit s ujednáním o smluvní pokutě odpovídající, řekněme, běžné hodnotě dodávek. Pokud by klient hypoteticky pokutu navázal na podmínku, lze docílit splatnosti této nové pohledávky po prohlášení moratoria. Byť totiž k porušení povinnosti dojde před vyhlášením moratoria, rozhodným okamžikem pro aplikaci § 80 je nadále okamžik splatnosti pohledávky.[\[2\]](#) Alternativou k této konstrukci může být započtení či osobní ručení členů statutárních orgánů, uzavírajících dodavatelské

smlouvy.

Lze však předpokládat, že na shora uvedené s odstupem času zareaguje i český zákonodárce.

Investory lze chránit na úrovni korporátního práva.

Investoři v postavení akcionářů a společníků podnikatele mohou být rovněž zasaženi důsledky preventivní restrukturalizace. I pouhé zahájení preventivní restrukturalizace totiž může mít a zpravidla má neblahý vliv na hodnotu společnosti a její postavení v očích obchodních partnerů. Ruce navíc ne vždy činí to, co si přeje hlava a statutární orgán společnosti ze zákona nadaný právem k zahájení preventivní restrukturalizace souhlas valné hromady či dozorčí rady nepotřebuje. Prevence společnosti je přitom prostá a má dvě základní roviny – statusovou a smluvní.

Pomineme-li nyní rámec skrytých akcionářských dohod, základní úroveň ochrany si lze představit již na statusové úrovni každé korporace. Investorům lze vřele doporučit, aby byl proces zahájení preventivní restrukturalizace podmíněn souhlasem valné hromady či dozorčí rady. Pokud nebude souhlas předem udělen, bude člen statutárního orgánu odpovídat za újmu.

Tuto rovinu si pak lze jistě pojistit i na úrovni smluvní – ve smlouvě o výkonu funkce. Smluvní ujednání totiž umožňuje jednat nejen podmínit souhlasem, ale rovněž i utvrdit peněžitou sankcí. Podobnou interakci si lze představit dokonce i na úrovni jednotlivých forem restrukturalizačních opatření či ve fázi výběru dotčených stran. Klienti si úpravou dokumentace ponechají kontrolu a zároveň příležitost držet osud společnosti pevně v rukou.

A co úvěrová dokumentace?

V první linii klientů, kteří budou mít zájem reflektovat dynamické změny právní úpravy insolvenčního práva a práva preventivní restrukturalizace do smluvní dokumentace, budou vždy bankovní instituce. Byť na bankovní instituce institut moratoria a s tím spojené negativní důsledky primárně nemíří, vyloučit je nelze a obezřetnost je na místě.

V doporučeních pro aktualizaci smluvní dokumentace by obecně nemělo absentovat doplnění standardních prohlášení dlužníka, resp. smluvního partnera o obecných skutečnostech týkajících se jeho finančního zdraví. V kontextu preventivní restrukturalizace se nabízí prohlášení, podle kterého se dlužník nenachází ve finančních potížích ve smyslu § 4 zákona, a podle všech jemu dostupných okolností nepředpokládá, že se do těchto potíží dostane. Uvažovat lze i o povinnosti předložit (i opakovaně) dokumentaci pojednávající o zdárném finančním zdraví společnosti. Myslíme si, že mezi úpravami by nemělo chybět prohlášení, podle kterého se dlužník nechystá podat žádost o moratorium, a to alespoň bez předchozí písemné notifikace. Pravdivost a trvání všech prohlášení dlužníka totiž lze smluvně zabezpečit s důsledky, které v moratoriu mohou omezení klienta ukončit.

Porušení smluvních prohlášení lze rovněž navázat na standardní sankce za porušení smlouvy o jednorázovém plnění bankovní instituce, tj. pokuty, odstoupení či zesplatnění úvěru. Uvedené sankce totiž nejsou zákonem zapovězeny. V případě opakujících se plnění se nabízí zajistit ochranu pomocí standardních nástrojů – např. již zmíněného ručení, započtení či informační povinnosti.

Závěr

Možných východisek ve prospěch zapojených klientů jistě lze ve znění zákona bez přídomku „*ve znění pozdějších předpisů*“ identifikovat více. Až praxe ukáže, v jakém světle se podnikatelé v roli iniciátorů restrukturalizace zhostí a zda klienti budou nuceni shora navržených opatření využít.

Juraj Juhás,

vedoucí advokát

Martin Navrátil,
advokátní koncipient

GLATZOVA & Co.

GLATZOVA & Co., s.r.o.

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

---

[1] Hutnická společnost z holdingu Liberty House Group, Liberty Ostrava požádala o individuální moratorium vůči dodavatelům energií. Podle médií bylo návrhu vyhověno >>> [zde](#).

[2] Michal Žižlavský IN SIGMUND, A., BROŽ, J., KAČEROVÁ, L., KALIŠ, P., MACHÁČEK, R., MIKESKA, L., STANISLAV, A., ŠMŮLA, M., VAVŘINA, J., VODA, J., ŽIŽLAVSKÝ, M. Zákon o preventivní restrukturalizaci. Praktický komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-12-7]. ASPI_ID KO284_2023CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem](#)

zástavy

- Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou
- Preventivní restrukturalizace
- Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?